



# Europa dona la raó a Çiller

**T**ansu Çiller ha guanyat les eleccions turques a Estrasburg. La decisió del Parlament Europeu del dia 13 de desembre d'aprovar l'acord duaner amb Turquia ha estat un regal dels déus per Çiller, que se la juga el proper dia 24 en les eleccions legislatives anticipades davant els islamistes radicals.

La primera ministra havia advertit en diferents entrevistes mantingudes en les últimes setmanes amb els dirigents europeus, entre ells Felipe González, del perill que Turquia quedés aïllada. "Els fonamentalistes i l'extrema dreta capitalitzaran un ajornament en la decisió", va declarar a la revista *Time*. "Jo represento l'occidentalització, un govern laic, la liberalització i els vincles amb Europa", va afegir Çiller.

A Barcelona, durant la Conferència Euromediterrània del novembre, el ministre d'Afers Estrangers turc, Deniz Baykal, no va parar d'empaitar els delegats europeus. "L'estabilitat de Turquia és la millor garantia per Europa", repetia Baykal tot demanant el vot per l'acord aranzelari.

A Estrasburg no tots ho veien tan clar. L'exministre socialista francès Jack Lang va criticar "un règim de caire militar disfressat de civil", mentre que diversos eurodiputats de l'esquerra no socialista —verds i comunistes— van incidir en la contínua violació dels drets humans comesa per dirigents turcs i van mencionar la repressió cultural i militar dels kurds.

Els defensors del sí, els conservadors i part del grup socialista, van argumentar que Turquia ja havia fet passos importants en favor dels drets humans, com la derogació de la llei antiterrorista que havia permès l'empresonament de les persones que s'havien manifestat per una solució del problema kurd. Entre els engarjolats per donar suport als kurds figuren quatre diputats.

L'acord, aprovat per 343 vots a favor, 149 en contra i 36 abstencions, entrarà en vigor el proper 1 de gener. Permetrà que els productes turcs, amb excepció dels agrícoles i tèxtils, entrin al territori de la Unió Europea sense pagar aranzels. S'obre un mercat de 370 milions de persones per a una indústria dinàmica que ha buscat la seva expansió per les repúbliques asiàtiques ex-soviètiques de parla turca i Azerbaitjan, on els homes de negocis d'Ankara i Istanbul ja es mouen com a casa seva.

A canvi de l'acord econòmic, els eurodiputats van adoptar una resolució en què demanen al Govern turc que continuï les reformes constitucionals per garantir els drets humans. Çiller haurà de fer molta feina perquè el darrer informe de la Fundació dels Drets Humans de Turquia, el 26 de novembre, indicava que la tortura "encara és una pràctica habitual" a les comissaries i a les casernes del país.

**La Unió Europea s'ha curat en salut i ha signat amb Turquia un acord duaner que elimina els aranzels entre totes dues zones. Externament, així, la UE respira tranquil·la davant l'ascens de l'islamisme moderat al país més oriental d'Europa, ja que afavoreix la seva inclusió en el món occidental. Internament, la primera ministra Tansu Çiller rep un important impuls a la seva acció de govern de cara a les eleccions generals que se celebraran a Turquia el pròxim dia 24 de desembre.**

A Ankara, la primera ministra va cantar victòria davant més de mil candidats del conservador Partit de la Dreta Via (DYP), la seva formació. Çiller havia transformat l'acord aranzelari, demanat l'any 1963, en un plebiscit sobre la seva gestió marcada per l'aplicació d'un programa econòmic neoliberal i per l'ofensiva militar davant els insurgents d'inspiració marxista leninista del Partit dels Treballadors del Kurdistan (PKK). Çiller es va convertir al juny de 1993 en la primera dona cap de govern en aquest país musulmà.

Amb la signatura de l'acord, Çiller s'ha desfet d'un aspirant que competia amb la seva formació en el mateix terreny polític i econòmic: el Partit de la Mare Pàtria (ANAP), també de dretes. L'ANAP, que ha basat la seva campanya en l'atac contra les reformes econòmiques de Çiller, defensa l'acostament a Europa i un model econòmic liberal. Sembla que l'ANAP encara no s'ha recuperat de la mort de Turgut Ozal, primer ministre entre 1983 i 1989 i després president de la república fins 1993. Ozal s'havia distingit per millorar la fosca imatge de Turquia en l'exterior després del cop d'estat de 1980 i fer-se indispensable per a la seguretat occidental.

El desaparegut líder de l'ANAP va col·laborar estretament amb la coalició multinacional durant la guerra al golf Pèrsic contra l'Iraq, en una decisió atrevida —comparteix el problema kurd i fronteres amb el règim de Saddam Hussein— que després li va permetre reclamar el seu paper a Europa. Aquest vincle amb Occident —és l'únic país musulmà de l'Aliança Atlàntica— també li assegura una certa impunitat en la qüestió kurda i en el tema de Xipre. Turquia ocupa la part nord de l'illa mediterrània des de 1974, sense que les contínues amenaces de Grècia hagin aconseguit més que bones paraules de les Nacions Unides.

**L'ascens dels islamistes.** El rival que més preocupa Çiller i les diplomàcies occidentals és el Partit de la Prosperitat (Refah), islamista i l'únic que posa en dubte el projecte laic i modernitzador que segueix el país des de la proclamació de la república per Mustafà Kemal Atatürk, l'octubre de 1923. El Refah, que ja va obtenir un excel·lent resultat en les eleccions municipals de fa tres anys, advoca per la reislamització de la societat, una paraula que provoca calfreds entre els tecnòcrates de la coalició de govern.

Necmettin Erbakan, el líder del Refah, s'ha mostrat especialment moderat per no espantar els militars, garants de l'ordre kemalista, i els països occidentals. En les ciutats governades pels islamistes, que són les més importants de Turquia, no s'ha adoptat cap decisió que faci recordar la puresa de l'Islam. A Istanbul i Ankara es continua bevent cervesa, els adoles-

## Mà dura al Kurdistan

Malgrat els seus models d'alta costura i una educació que recorda la formació acadèmica als EUA, a la primera ministra Tansu Çiller, no li tremola el pols per actuar de forma contundent al Kurdistan. A principis de 1995, Çiller va anar a les zones d'operacions de l'exèrcit, a l'est de Turquia, per donar ànims als militars que efectuaven unes accions contra les bases del Partit dels Treballadors del Kurdistan. Una ofensiva que va ser criticada, bastant tímida-ment tot sigui dit, pels europeus. Les organitzacions de drets humans i Amnistia Internacional han denunciat reiteradament el comportament abusiu dels militars al Kurdistan. No acostumen a fer presoners. El millor guerriller kurd és el guerriller mort, pensen al Ministeri de Defensa.

Per demostrar el suport a l'exèrcit i que a nacionalista no la guanya ningú, Çiller ha inclòs en la llista electoral sis alts caps militars que s'han destacat per combatre els guerrillers kurds. "Es difícil preveure com es comportaran políticament els buròcrates, però la llista demostra que hi ha pocs canvis en la qüestió kurda", va declarar un diplomàtic occidental establert a Ankara quan va veure la composició del paquet electoral de la formació de Çiller.

La guerra, iniciada el 1984 pel PKK, ha causat la mort de més de 18.000 persones, en gran part camperols de les zones on actua la guerrilla. El PKK, que gaudeix d'una certa implantació entre les zones rurals del Kurdistan i entre els emigrants kurds a Alemanya, té el suport de Síria, que permet que els seus homes s'entrenin al Líban. El PKK està enfrontat amb els seus germans kurds de l'Iraq, que han edificat un miniestat al nord del país amb el vist-i-plau de Turquia i dels Estats Units.

A. C.



Istanbul. Més que mai, la porta d'Occident.

cents escolten música rap o techno i les noies llueixen texans arrapats.

El Refah pot recollir els vots de la classe mitjana que se sent maltractada per la política neoliberal de Çiller, els intel·lectuals empaitats per l'accelerada occidentalització i els sectors més empobrits, especialment els camperols emigrants d'Anatòlia que omplen els suburbis de les ciutats. Com a bon partit islamista, el Refah ha construït una bona xarxa de solidaritat i impulsat organitzacions culturals i esportives, vehicles de la propaganda de l'islam polític enfront de l'estat kemalista, laic i obertament occidental.

Antoni Castel

### Col·lecció El Sac de la Galera

## PREMI DEL LLIBRE DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA 1995 LAUS DE BRONZE 1995



Direcció de Teresa Duran i Roser Ros

Adaptacions de la rondallística d'arreu del món, protagonitzades pels personatges més destacats de la mitologia popular.



- 1 FLORDECOL
- 2 EL FERRER I ELS DIMONIS
- 3 MI LONG,
- 4 EL DRAC DE LA PERLA EL CABÀS DE LA FADA  
( Tercer premio del Ministerio de Cultura al libro mejor editado 1995 )
- 5 AIXÒ ERA UN GEGANT  
( Primer premio del Ministerio de cultura a las mejores ilustraciones de libros infantiles y juveniles 1995 )

- 6 LLUNA DE MEL AL PALAU DE VIDRE
- 7 LA MÒPIA
- 8 LES TRES FILADORES
- 9 EL PRIMER GEGANT
- 10 AMORS I DESAMORS D'OVERON I TITÀNIA
- 11 QUAN L'AIGUA DORM
- 12 LES COLLITES DEL DIABLE
- 13 EL DRAC DE SET CAPS
- 14 LA FADA DEL MIRALL
- 15 POLIFEM, EL CICLOP
- 16 EL POLLET FEINER



laGalera



DRIDJUNG